

**Toespraak van de Voorzitter van het Europees Parlement,
Josep BORRELL FONTELLES
voor de Europese Raad**

Geachte staatshoofden en regeringsleiders, dames en heren,

Onze Unie breidt zich uit. Binnenkort komen Roemenië en Bulgarije erbij en zullen we met 27 zijn. Het Parlement is hierover zeer verheugd.

Met betrekking tot de onderhandelingen met Turkije heeft het Europees Parlement verklaard dat het besluit van de Raad om geen begin te maken met de onderhandelingen over acht belangrijke hoofdstukken die betrekking hebben op beleid dat verband houdt met de weigerachtige houding van Turkije in het dossier Cyprus, en om voorlopig geen enkel hoofdstuk af te ronden, het onvermijdelijke gevolg is van het standpunt van Turkije ten aanzien van het aanvullend protocol betreffende de uitbreiding van de associatievereenkomst EG-Turkije tot de 10 nieuwe lidstaten.

Het Europees Parlement heeft voorts betreurd dat de inspanningen van het Finse voorzitterschap om een oplossing te vinden voor de kwestie van het aanvullend protocol en het isolement van de Turks-Cypriotische gemeenschap, niet met succes zijn bekrond. Tevens heeft het Parlement het Duitse voorzitterschap gevraagd deze inspanningen voort te zetten.

Tenslotte heeft het Parlement gisteren verklaard dat de toezeggingen die de landen van de oostelijke Balkan zijn gedaan, moeten worden nagekomen.

Integratiecapaciteit

Tegelijkertijd is echter sinds enkele maanden binnen de Unie een brede discussie op gang gekomen over ons vermogen tot aanpassing aan onze nieuwe omvang.

Het valt niet te ontkennen dat de publieke opinie bezorgd is over de uitbreidingen. Daarom hebben wij de aanzet gegeven tot een debat over de "opnamecapaciteit" van nieuwe leden.

Het Parlement spreekt echter liever van "integratiecapaciteit", ofte wel een "breedschaliger slagvaardigheid".

Hoe kan het aantal lidstaten verenigbaar worden gemaakt met doelmatigheid en met coherentie in de doelstellingen en het beleid?

Het Parlement stelt zich op het standpunt dat daarvoor een hervorming van de instellingen en de besluitvormingsmechanismen noodzakelijk is en dat er daarnaast voldoende middelen moeten worden vrijgemaakt om de economische en sociale samenhang te waarborgen.

Tot nog toe werd iedere uitbreiding gevolgd door een fase van verdieping. Beide processen, uitbreiding en integratie, vonden parallel plaats en hielden elkaar in evenwicht.

De laatste tijd echter is de uitbreiding in een stroomversnelling gekomen en is op het gebied van integratie sprake van verlamming. Het evenwicht is verstoord en het gehele project kan daardoor verwateren. Wij kunnen niet steeds hoger bouwen zonder de fundamenten te verstevigen.

Herstel van het evenwicht, versterking van de structuur van het Europese bouwwerk maakt het uiteraard absoluut noodzakelijk uit de constitutionele impasse te geraken.

Zes maanden geleden besloot u de "bezinningsperiode" met een jaar te verlengen.

Intussen hebben wij onze goede voornemens streven omgezet in concrete resultaten op terreinen die van belang zijn voor de burgers en de Europese economie, zoals de REACH-verordening, die gisteren in het Parlement werd goedgekeurd, of de Dienstenrichtlijn, en ik wil bij deze het Finse voorzitterschap bedanken voor de enorme inspanningen die het zich heeft getroost om deze resultaten mogelijk te maken.

Wij stellen echter ook vast dat besluiten steeds trager en moeizamer tot stand komen en dat het unanimitiebeginsel een steeds verlammerende uitwerking heeft. Daarnaast moet worden vastgesteld dat intentieverklaringen niet altijd in daden worden omgezet.

Hiervan zijn de laatste weken voorbeelden te over:

- Research en ontwikkeling: Europa treuzelt
- Europese octrooien: akkoord onmogelijk
- Technologisch instituut: onenigheid over de begroting
- Hernieuwbare energie: de 25 verdeeld over de doelstellingen
- Veiligheid en rechtvaardigheid: meningsverschillen over het vetorecht.

Ik noem deze onderwerpen omdat zij liggen op gebieden die door u vaak zijn aangemerkt als "prioritair" en waarover u de komende dagen opnieuw zult beraadslagen.

Natuurlijk moeten wij resultaten boeken maar daarvoor hebben wij wel de instrumenten nodig.

Om met de woorden van de heer Barroso te spreken "het beleid van morgen kan niet tot stand worden gebracht met de instrumenten van gisteren".

In de gisteren aangenomen resolutie heeft het Parlement een twintigtal institutionele hervormingen genoemd die absoluut noodzakelijk zijn om onze slagvaardigheid te behouden.

Al deze hervormingen zijn reeds opgenomen in het Grondwettelijk Verdrag. Voor het Parlement zijn deze hervormingen een "conditio sine qua non" voor iedere verdere uitbreiding in de toekomst".

Hervormingen mogen geen excuus vormen om deze uitbreidingen op de lange baan te schuiven. Zij moeten veeleer een motivatie vormen om versterking van onze slagvaardigheid met spoed ter hand te nemen.

Mijnheer de Voorzitter,

Ik wil van deze gelegenheid gebruikmaken om u te feliciteren met de ratificatie van de grondwet in uw land, Finland, op 5 december jl.

Daarmee is het aantal landen dat het Verdrag heeft geratificeerd op 16 op een totaal van 25.

Voorzover ik weet heeft geen van uw gesprekspartners vraagtekens gezet bij de institutionele hervormingen die in het Grondwettelijk Verdrag zijn verankerd.

Het Europees Parlement is van oordeel dat de essentie van het Grondwettelijk Verdrag behouden moet blijven en dat het evenwicht en de compromissen die in het voorjaar van 2004 tot stand zijn gekomen, moeten worden geëerbiedigd.

Twee weken geleden maakte de Ierse eerste minister, de heer Ahern, zijn opwachting in het Europees Parlement. Hij herinnerde er bij die gelegenheid aan hoe moeilijk het voor hem was geweest om de Intergouvernementele Conferentie tot een goed einde te brengen.

Wat wij moeten voorkomen, is heropening van het debat over de institutionele waarden of hervormingen, aangezien dat een debat zonder einde zou zijn waarover nooit méér overeenstemming zal worden bereikt dan nu het geval is.

Wij moeten het woord "grondwet" niet sacro sanct verklaren. Per slot van rekening zei William Shakespeare al: "A rose by any other name smells just as sweet...".

Maar MINI of MAXI, Grondwet of Verdrag, waar het om gaat is de operationele inhoud en niet de naam van de instrumenten die wij nodig hebben.

Laten wij niet vergeten dat in juni 2007, als de knoop moet worden doorgemaakt over de toekomst van het Grondwettelijk Verdrag, wij de tiende verjaardag van "Amsterdam" vieren.

Wij hebben nu al teveel tijd verloren, laten wij niet nog meer tijd verliezen. Daarom verwelkom ik ook de toezegging van de Duitse bondskanselier, mevrouw Merkel, dat zij alle energie van het Duitse voorzitterschap zal aanwenden om een oplossing te vinden voor de constitutionele impasse.

Laten we ons niet vergissen. Een akkoord tussen alle regeringen is uiteraard noodzakelijk, maar niet voldoende. En ook zal het niet mogelijk zijn door te gaan met de opbouw van Europa zonder de Europese volkeren hier nauw bij te betrekken. De tijd waarin de Europese vooruitgang uitsluitend gestalte kreeg dankzij visionaire politici of visionaire maatregelen in de vorm van akkoorden tussen regeringen waarbij de instemming van de burger als vanzelfsprekend werd aangenomen, is voorbij.

Vandaag de dag moeten de burgers worden betrokken bij het proces van de Europese integratie.

Dit kan alleen worden bereikt als Europa zich op zijn beurt buigt over de dagelijkse problemen van de burgers, hun veiligheid, hun welvaart en hun welzijn.

Alleen een Europa met een sociale dimensie, dat tegemoetkomt aan de zorgen van de burgers, zal in staat zijn de uitdagingen van de globalisering het hoofd te bieden. De bevolking moet "aan boord komen". Een Europees beleid zal sociaal moeten zijn wil het niet gedoemd zijn te mislukken.

Dit is de conclusie die ik trek uit de zeer boeiende ervaring van dialoog en politiek debat die ik in veel landen met uiteenlopende burgers heb gevoerd.

Innovatie, energie, klimaatverandering

Dames en heren, leden van de Europese Raad,

Wij zijn ons er allen terdege van bewust dat technologische innovatie, energie en milieu onlosmakelijk verbonden zijn met de fundamentele uitdagingen waarvoor wij ons nu gesteld zien.

Deze uitdagingen zijn van cruciaal belang voor onze geopolitieke invloed en onze onafhankelijkheid, en voor de mogelijkheid om de gehele mensheid te laten profiteren van de welvaart en het welzijn van onze ontwikkelde samenleving.

Wij moeten dit tot onze nieuwe ambitie maken en deze uitdaging het hoofd bieden in het besef dat wij kunnen steunen op de kracht van een verenigd Europa.

Over de noodzaak om onze inspanningen op het gebied van onderzoek en ontwikkeling op te voeren is alles al gezegd. Het is niet nodig om hier nog verdere verklaringen aan toe te voegen of nog meer compromissen aan te kondigen.

Uit de laatste cijfers blijkt dat onze positie niet verbetert. De jaarlijkse stijging van onze inspanningen is twee keer zo laag als die van de Verenigde Staten.

Op het gebied van onderzoek zijn er zelfs lidstaten die zich verwijderden van de doelstellingen van Lissabon in plaats van deze te benaderen. Momenteel gaat een krappe 2% van ons BBP naar onderzoek en als de huidige tendens zich voortzet zal dat in 2010 2,6% zijn, hetgeen duidelijk achterblijft bij de streefdoelstelling.

Het is overduidelijk niet genoeg dat wij onze prestaties vergelijken en dat het stellen van een doel nog iets anders is dan dit doel te verwezenlijken.

De passieve coördinatie is op haar grenzen gestuit. Wij moeten onze acties meer op elkaar afstemmen en onze middelen meer communautariseren, door te streven naar schaalvoordelen en versnippering van inspanningen te voorkomen. Ook in dit opzicht kunnen wij veel leren van de VS.

Dames en heren van de Europese Raad:

Energie en milieu zijn twee zijden van eenzelfde munt.

De komende jaren zal de mondiale vraag naar energie explosief toenemen: + 30% voor de EU in 2030; + 42% voor de Verenigde Staten; + 130% voor de ontwikkelingslanden en de opkomende economieën.

Wij hebben geen energieprobleem. Ons probleem is de koolstofuitstoot uit onze energie te elimineren. In het rapport-Stern worden de enorme kosten van de klimaatopwarming voor de wereldeconomie becijferd.

Als niets verandert in ons handelen en ons beleid zal de energieafhankelijkheid van het buitenland stijgen van 50% nu tot 70% in 2030. Dat is geen afhankelijkheid meer. Dat is kwetsbaarheid.

Sinds Hampton Court, waar u het idee lanceerde van een gemeenschappelijk energiebeleid, hebben de incidenten tussen Rusland en Oekraïne en enkele mega-elektriciteitsstoringen aangetoond hoe kwetsbaar wij zijn, zowel intern als extern.

En onze economieën zijn zo onderling verweven dat deze kwetsbaarheid de facto collectief is. En dat op middellange termijn daarop alleen een communautair antwoord kan worden gegeven.

De enige antwoorden die tot nog toe zijn gegeven zijn echter reacties geweest van verschansing achter nationale belangen, hetgeen onze onderhandelingscapaciteit heeft verzwakt en onze leveranciers in staat heeft gesteld om ons onderling tegen elkaar uit te spelen. Alleen als wij samen en solidair optreden, kunnen wij op het wereldtoneel volwaardig meespelen.

Javier Solana - die ik overigens van harte gelukwens met zijn Karel de Grote-prijs - weet beter dan wie dan ook hoezeer het energievraagstuk momenteel de internationale betrekkingen domineert. Wij kunnen geen echt buitenlands beleid voeren zonder een gemeenschappelijk energiebeleid.

Energie is echter niet alleen een probleem, maar biedt ook ontwikkelingskansen. Energie is zelfs een krachtige motor die kan voorkomen dat onze economische groei tot staan wordt gebracht.

De sector milieutechnologie neemt vandaag de dag zelfs al een groter deel van het BBP van de Unie voor haar rekening dan de chemische industrie. Deze technologieën vertegenwoordigen 2,2% van ons BBP en leveren werk op voor 3,4 miljoen mensen.

De vraag naar schone technologieën zal blijven stijgen. Dit is een terrein waarop Europa verder is dan de concurrentie. Het kan hier "kracht" aan ontlenen, door zijn afhankelijkheid te reduceren en tegelijkertijd zijn economie verder te ontwikkelen.

Efficiëntere energietechnologieën kunnen leiden tot een besparing op ons energieverbruik van 20 tot 30%.

Er wordt nog onvoldoende aandacht besteed aan hernieuwbare energiebronnen: deze voorzien slechts in 6% van onze behoeften terwijl de lidstaten toch vijf jaar geleden hebben afgesproken om in 2010 een voorzieningsgraad van 12% te bereiken. In een vandaag goedgekeurd verslag stelt het Parlement voor om te mikken op 20% in 2020.

Ook hier is het echter niet genoeg om doelstellingen uit te roepen, iets waar wij ongetwijfeld zeer concurrerend in zijn, maar om met behulp van adequaat beleid resultaten te boeken.

Tot nog toe hebben wij geen energiebeleid gehad, doch alleen mededingingsbeleid of internemarktbeleid, toegepast op de energiesector, zonder voldoende rekening te houden met de specifieke kenmerken van deze sector. De vraagstukken van macht en afhankelijkheid kunnen echter niet worden overgelaten aan de markt. Hier zijn politieke wil en politiek elan voor nodig. Het Grondwettelijk Verdrag bood ons de instrumenten en de rechtsgrondslag om op dit terrein vorderingen te boeken. In feite zien wij ons gesteld voor een kwestie van overleven, zij het in een minder dramatische mate dan aan het einde van de Tweede Wereldoorlog. Wij zouden ons kunnen laten inspireren door de ervaring uit het verleden om een nieuw toekomstproject te ontwikkelen waar onze burgers warm voor zullen lopen.

Naar het voorbeeld van de EGKS zouden wij onze krachten kunnen bundelen in een coherent project dat energie, milieu en onderzoek met elkaar vervaecht.

Immigratie

Ik heb weinig toe te voegen aan het hetgeen ik reeds op de bijeenkomst van Lahti heb gezegd.

Het Europees Parlement stelt met genoegen vast dat het Finse voorzitterschap heeft aangeknoopt met het enthousiasme dat het zeven jaar geleden in Tampere aan de dag legde. Wij hebben namelijk een omvattende aanpak nodig van vier onderling met elkaar verweven problemen:

- de strijd tegen illegale immigratie;
- het beheer van legale immigratie;
- de samenwerking met de landen van herkomst;
- de controle aan de buitengrenzen.

Ik verwelkom het uitgangspunt van de Raad dat emigratie een kwestie is van globaal beleid, omdat het raakvlakken heeft met alle vormen van sociaal beleid en

immigratie het gevolg is van een mondialisering waarvan lang niet iedereen de vruchten plukt. Het EP heeft hierom in talloze resoluties gevraagd.

De Commissie heeft deze algemene uitdaging onderkend en de commissarissen belast met ontwikkeling, internationale handel, landbouw en externe betrekkingen bij dit beleid betrokken.

Ook de Raad moet kiezen voor een transversale benadering en immigratie niet langer tot de exclusieve bevoegdheid laten behoren van de ministers van Binnenlandse Zaken.

In Lahti heb ik u met klem gevraagd om op de laatste terreinen waar dit nog voor geldt de grendel van het unanimitéitsbeginsel van het slot te halen, met name als het gaat om legale immigratie.

Sinds die tijd heeft het Parlement er herhaaldelijk bij de Raad op aangedrongen het beginsel van gekwalificeerde meerderheid te hanteren voor het beheer van de legale immigratie en de integratie van onderdanen van derde landen. Wij wachten voorstellen van de Commissie hierover af.

Het jongste voorstel van commissaris Frattini voor een beter beheer van de legale immigratiestromen lijkt een stap in de goede richting: meer informatie verstrekken over de behoefte aan arbeidskrachten in Europa aan kandidaat-emigranten in Afrika.

Ook de werkzaamheden op het gebied van Frontex, dat voortdurend wordt opgevoerd als het middel tegen illegale immigratie, verdienen onze steun. Wij vragen de lidstaten hiervoor voldoende middelen uit te trekken, met name omdat de Commissie voornemens is de zuidgrens van de EU te versterken.

Het EP heeft blijk gegeven van verantwoordelijkheid en doelmatigheid in de overeenstemming die vandaag in eerste lezing in de plenaire vergadering is bereikt over de kredieten voor het emigratiebeleid, waarmee aanzienlijke bedragen zijn gemoed (4 miljard euro). Het is nu aan de Raad om eenzelfde voortvarendheid aan de dag te leggen door onverwijld in te stemmen met de richtlijn betreffende terugkeer van illegale emigranten, opdat deze kredieten kunnen worden gebruikt overeenkomstig gemeenschappelijke Europese voorschriften.

Laten we niet uit het oog verliezen dat het beste wapen tegen clandestiene immigratie de vastberaden strijd is tegen clandestiene arbeid in onze landen.

Conclusie

Dames en heren, dit is de laatste vergadering waarop ik de eer heb het Europees Parlement te vertegenwoordigen. Het is tevens de laatste vergadering voor onze secretaris-generaal, de heer Julian Priestley, die zich tien jaar lang heeft ingezet voor vernieuwing van onze instelling. Hij is de echte architect achter het vermogen van het EP om de uitbreiding tot een goed einde te brengen en in staat te zijn te werken met 25 landen, 732 leden en in 20 talen.

Gedurende mijn mandaat is er een zeer goede samenwerking tot stand gekomen tussen het Parlement en de Raad en met de opeenvolgende voorzitterschappen.

Het Parlement wordt nu beter gehoord dan vroeger en ik ben u erkentelijk voor de aandacht die u mij altijd heeft geschonken.

Het Parlement is een belangrijker wetgever geworden. Ik zeg dit niet uit institutioneel patriotisme, maar omdat wij op deze manier samen een nuttige bijdrage leveren aan de democratisering van de Unie en het algemeen belang beter dienen.

Gedurende mijn mandaat heb ik geijverd voor versterking van de dialoog tussen Europese en nationale parlementsleden, waarbij ik gezocht heb naar consensus en gepoogd heb conflicten te vermijden tussen de verschillende niveaus van legitimiteit en vertegenwoordiging.

Het Europees Parlement heeft ook de integratie van de leden van de nieuwe lidstaten tot een goed einde gebracht. Het heeft compromissen gesloten over belangrijke wetgevingsdossiers. Het heeft zich een hardnekkig verdediger getoond van openbare vrijheden. Het heeft zijn eigen werking grondig hervormd ten einde zich beter te kunnen concentreren op de grote vraagstukken die een belangrijke rol zullen spelen in het leven van onze burgers.

Dit moment heeft mij doen fantaseren over een ontmoeting tussen Jean Monnet en de beroemde Spaanse dichter Antonio Machado - een ontmoeting die uiteraard nooit echt heeft plaatsgevonden.

De dichter zegt: "Alles trekt voorbij en alles is blijvend, maar de mens, hij trekt voorbij..."

Monnet antwoordt: "De mens wél, maar de instellingen, die blijven."

Waarop de dichter besluit: "en bewaken de wegen die de mens heeft gebaad!"

Ik wens u, wegbereiders van Europa, veel succes.